



بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

شماره: ۹۰/۲۷۴۵۰۸

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۱/۱۷

پوست: دارد

شماره:
تاریخ:
پوست:

سبستی

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیر دولتی، شرکت دولتی پست بانک و موسسه اعتباری توسعه ارسال می‌شود.

باسلام؛

پیرو بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۹۰/۲/۲۶ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و در اجرای موثر تکالیف مقرر در قانون مبارزه با پولشویی و آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، به پیوست دستورالعمل های ذیل که در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسیده است، جهت استحضار و اجرای موثر در آن بانک/ موسسه ابلاغ می‌شود:

- ۱- دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری در ۲۲ ماده و ۱۴ تبصره؛
- ۲- دستورالعمل نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارائه خدمات پایه به اشخاص سیاسی خارجی در موسسات اعتباری در ۱۲ ماده و ۶ تبصره؛
- ۳- دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی ها در ۲۰ ماده و ۱۱ تبصره.

در این رابطه، ذکر نکات ذیل ضروری است:

الف - همان گونه که ملاحظه می‌فرمایند، دو دستورالعمل نخست ناظر بر موسسات اعتباری از جمله بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی (به شرح تعریف ارائه شده در بخش تعاریف هر یک از آن‌ها) بوده و دستورالعمل سوم ناظر بر صرافی‌ها است. از این رو، بانک‌هایی که دارای صرافی هستند باید علاوه بر ابلاغ دو دستورالعمل نخست به واحدهای ذی ربط، دستورالعمل سوم را نیز جهت اجرا به صرافی‌های تابعه ابلاغ نمایند.

تهران - بلوار میرداماد - شماره ۱۴۴، تلفن: ۲۹۹۵۱

صفحه پستی: ۱۵۸۷۵/۷۱۷۷، فاکس: ۶۶۷۲۵۶۷۴، سایت اینترنتی: www.cbi.ir



بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ب - موسسات اعتباری باید حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این بخشنامه (زمان اجرا)، ضوابط مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری (موضوع بند ۱ فوق) را مبنای شناسایی این اشخاص قرار دهند و از این رو پس از طی زمان یاد شده، ضوابط مذکور در بخشنامه های شماره ۵/۳۱۱۸ مورخ ۱۳۸۷/۶/۳۰ و ۵۵۵۵۶ مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۶ این بانک برای شناسایی مشتریان خارجی، ملغی می شود. در پایان، ضمن تاکید مجدد بر رعایت بندهای «ب» تا «ج» بخشنامه شماره ۹۰/۴۱۴۷۸ مورخ ۱۳۹۰/۲/۲۶ این بانک، خواهشمند است دستور فرمایند مجموعه پیوست به قید تسریع در اختیار تمامی واحدهای ذی ربط قرار گیرد. ۱۰۷۶۷۸۳/د.

اداره مبارزه با پولشویی

سعید علی اکبری

۲۳۳۱-۰۲

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۲۳۱۶

بسمه تعالی

دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی ها

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب - دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت ۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران و همسویی با ضوابط و معیارهای بین المللی در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، " دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی ها " به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱ - در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛

- ۳-۱- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛
- ۴-۱- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل، که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش های معاملات مشکوک به مراجع ذیربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).
- ۵-۱- صرافی: هر شرکت سهامی خاص و یا تضامنی که با اخذ مجوز از بانک مرکزی به عملیات خرید و فروش یا نقل و انتقال ارز به صورت نقدی، حواله ای و یا به واسطه کارگزاران خارج از کشور و یا به خرید و فروش مسکوک طلا و نقره اشتغال داشته باشد.
- ۶-۱- سقف مقرر: مبلغ یکصد و پنجاه میلیون ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گران بها. هیات وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط اقتصادی کشور تعدیل خواهد نمود.
- ۷-۱- وجه نقد: هر گونه مسکوک و اسکناس و انواع چک هایی که نقل و انتقال آنها مستند نشده و غیر قابل ردیابی باشد، مانند چک های عادی در وجه حامل و سایر چک هایی که دارنده آن غیر ذی نفع اولیه باشد (از قبیل چک های پشت نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول، چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).
- ۸-۱- پولشویی: عبارت است از جرم پولشویی موضوع ماده ۲ قانون؛
- ۹-۱- معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قرائن و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که

این معاملات و عملیات به منظور پولشویی و یا تامین مالی تروریسم انجام می شود.

۱-۱۰- ارباب رجوع (مشتری): هر شخص اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی که برای برخورداری از خدمات، انجام معامله و یا نقل و انتقال وجوه به صرافی مراجعه می نماید.

۱-۱۱- شناسایی ارباب رجوع: شناخت و تأیید هویت ارباب رجوع با استفاده از مستندات، پایگاه های اطلاعاتی و داده های مستقل، معتبر و قابل اتکا.

۱-۱۲- شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که بر اساس تصویب نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت ۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می یابد.

۱-۱۳- شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت ۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می یابد.

۱-۱۴- سنا: سامانه نظارت بر ارز می باشد که در بانک مرکزی مستقر بوده و صرافی ها موظف هستند، تمام عملیات صرافی و اطلاعات مربوط به شناسایی مشتری را در این سامانه ثبت کنند.

۱-۱۵- وجه رایج: واحد پول ملی جمهوری اسلامی ایران که ریال می باشد.

۱-۱۶- حساب اختصاصی صرافی: حساب اختصاصی (ریالی یا ارزی) به نام صرافی است که عملیات مالی صرافی از طریق آن انجام می شود.

۱-۱۷- کد مشتری: شماره منحصر به فردی است که هر فرد برای عملیات در صرافی می بایستی برای یک مرتبه از صرافی اخذ کند.

شناسایی ارباب رجوع

ماده ۲- کلیه صرافی‌ها موظفند پیش از ارائه خدمت به ارباب رجوع نسبت به شناسایی وی به شرح زیر اقدام نمایند:

۱-۲- شناسایی شخص حقیقی ایرانی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقیقی ایرانی عبارت است از: نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد، نام پدر، شماره شناسنامه و محل تولد، و نشانی کامل و کدپستی محل سکونت، شماره تلفن ثابت و همراه. صرافی‌ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری، و تطبیق آن با مندرجات اصل کارت ملی وی نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای مشتری برسانند.

۲-۲- شناسایی شخص حقیقی خارجی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقیقی خارجی عبارت است از: نام، نام خانوادگی، نام پدر یا جد، ملیت، شماره روادید، شماره گذرنامه، نشانی کامل و کد پستی و آدرس محل سکونت یا اقامت در ایران و تلفن و شماره فراگیر اشخاص خارجی. صرافی‌ها موظفند در کلیه عملیات خود پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقیقی خارجی، و تطبیق آن با مندرجات اصل مدرک شناسایی نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای مشتری برسانند.

تبصره: در خصوص شخص حقیقی خارجی، گذرنامه معتبر کشور متبوع که دارای مجوز ورود و اقامت باشد یا کارت هویت و یا برگ آمایش اتباع خارجی معتبر، شناسه اختصاصی اتباع بیگانه مدارک شناسایی محسوب می شود.

۲-۳- شناسایی شخص حقوقی ایرانی:

اطلاعات مورد نیاز جهت شناسایی مشتری حقوقی ایرانی عبارت است از: نام، شماره ثبت، محل ثبت، شناسه ملی، کد اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی و تلفن. صرافی ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقوقی، و تطبیق آن با مدارک معتبر نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای نماینده شخص حقوقی برسانند. تبصره: مدارک شناسایی شخص حقوقی عبارت است از، اساسنامه، گواهی ثبت شرکت، آخرین روزنامه رسمی.

۲-۴- شناسایی شخص حقوقی خارجی:

اطلاعات مورد نیاز شناسایی مشتری حقوقی خارجی عبارت است از: نام، شماره ثبت، کشور و شهر محل ثبت، کد اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی، تلفن، مدارک مجوز فعالیت در ایران و شماره اختصاصی اشخاص خارجی. صرافی ها موظفند در کلیه عملیات صرافی پس از اخذ اطلاعات فوق از مشتری حقوقی، و تطبیق آن با مدارک معتبر نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه سنا و درج آن در فاکتور مربوط اقدام نموده و به امضای نماینده شخص حقوقی برسانند.

تبصره ۱- در صورتی که معامله بیش از سقف مقرر باشد لازم است مدارک شناسایی مشتری نیز از سوی صرافی اسکن گردد.

تبصره ۲- در خصوص کلیه اشخاص حقوقی اعم از ایرانی و خارجی لازم است علاوه بر اخذ و بایگانی اصل معرفی نامه معتبر، نماینده معرفی شده از سوی شخص حقوقی، برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی مورد شناسایی قرار گیرد.

ماده ۳- در صورتی که مشتری با مراجعه به صرافی کد مشتری نداشته باشد قبل از تعریف مشتری در سامانه سنا باید جستجو از طریق شماره ملی (شخص حقیقی ایرانی) شناسه ملی (شخص حقوقی ایرانی) شماره گذرنامه یا شماره اختصاصی (اشخاص خارجی) انجام شود و در صورتی که اطلاعات ارباب رجوع در سیستم ثبت نشده بود، توسط صرافی تعریف شود.

ماده ۴- در عملیات حواله لازم است اظهارات مشتری در خصوص علت انجام حواله به همراه مستندات مربوط، در سامانه سنا ثبت گردد.

تبصره ۱- در صورتی که حواله خریداری شده توسط ارباب رجوع به منظور واردات باشد، صرافی موظف است نسبت به درج شماره ثبت سفارش در سامانه سنا اقدام نماید.

تبصره ۲- چنانچه مشخصات ارائه شده از سوی مشتری صحت نداشته و یا مدارک شناسایی وی، توسط صرافی جعلی تشخیص داده شود، صرافی موظف است مراتب را بلافاصله به عنوان گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی گزارش دهد. در این موارد، ادامه خدمت به مشتری به مدت یک روز کاری از زمان ارسال گزارش به تأخیر می افتد. پس از مدت مذکور و در صورت ارایه حکم مراجع قضایی از سوی واحد اطلاعات مالی به صرافی، اقدامات لازم بر اساس آن انجام می پذیرد و در غیر این صورت ارایه خدمت به مشتری بلامانع است.

مبادلات مالی در عملیات صرافی

ماده ۵- لازم است صرافی نسبت به راه اندازی دستگاه POS - ریالی مرتبط با حساب صرافی اقدام نماید.

تبصره: در صورت اعلام بانک مرکزی مبنی بر فراهم شدن امکان راه اندازی دستگاه POS - ارزی، راه اندازی دستگاه مذکور برای صرافی ها الزامی است.

ماده ۶- لازم است پرداخت هرگونه وجه نقد بالاتر از سقف مقرر به مشتری (اعم از تسویه معامله سفارش شده یا اعلام انصراف از سفارش یا قسمتی از آن توسط مشتری) از طریق واریز به حساب خود مشتری یا صدور چک صرفاً در وجه مشتری (بدون امکان حواله کرد) انجام شود. صرافی به هیچ عنوان امکان تهاتر اصل و یا مانده حساب مشتری با حسابهای غیر را ندارد.

گزارش دهی

ماده ۷- کلیه صرافی ها مکلفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تامین مالی تروریسم، مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، از طریق بخش گزارش معاملات مشکوک سامانه به واحد اطلاعات مالی ارسال کنند. گزارش های مزبور محرمانه تلقی شده و در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف برابر مقررات رفتار خواهد شد.

تبصره ۱- فهرست برخی از معیارهای شناسایی معاملات و عملیات مشکوک از طریق بخش معاملات مشکوک سامانه ارسال می گردد. لازم است صرافی با مراجعه مستمر به سامانه آخرین وضعیت این فهرست را مورد بهره برداری قرار دهد.

تبصره ۲- تشخیص متصدی مربوط در صرافی مبنی بر انجام معامله مشکوک، در درجه نخست اهمیت قرار دارد و معیارهای ارائه شده، صرفاً بخشی از این معیارها را در بر می گیرد.

ماده ۸- ارسال گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارش‌هایی که صرافی موظف به ارسال آن به واحد اطلاعات مالی است، بیانگر هیچ‌گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد مذکور، افشای اسرار شخصی محسوب نمی‌گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش‌دهندگان نخواهد بود.

ماده ۹- کلیه صرافی‌ها مکلفند در تمامی معاملات بیش از سقف مقرر که ارباب رجوع وجه آن را به صورت نقدی پرداخت می‌نماید توضیحات ارباب رجوع را طبق فرم پیوست دریافت کرده، و نسبت به تکمیل فرم واريز نقدی بیش از سقف مقرر در سامانه اقدام نمایند.

تبصره- در صورتی که مشتری فرم مذکور را تکمیل نکرد و یا از ارائه اطلاعات جهت تکمیل آن توسط کارکنان ذی ربط صرافی استنکاف نمود، کارکنان صرافی وظیفه دارند تا وجوه مذکور را از مشتری پذیرفته؛ لیکن موارد را به قید تسریع به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند.

ماده ۱۰- در صورتی که توضیحات مشتری در مورد منشا وجوه نقد بیش از سقف مقرر، قانع کننده نباشد و یا به دلایل دیگری، ظن به پولشویی و تامین مالی تروریسم وجود داشته باشد صرافی موظف است نسبت به ارسال گزارش معاملات مشکوک به واحد اطلاعات مالی اقدام نماید.

ماده ۱۱- کلیه صرافی‌ها مکلفند هر شش ماه یکبار گزارشی در خصوص تمامی فعالیت‌های خود که به نحوی به این دستورالعمل ارتباط پیدا می‌کند را به بانک مرکزی ارسال نمایند.

نگهداری سوابق

ماده ۱۲- کلیه صرافی ها مکلفند اطلاعات مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی را به صورت الکترونیکی در سامانه سنا ثبت نموده و مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع، فاکتورها و سایر اسناد مرتبط با عملیات صرافی را به صورت فیزیکی و حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات نگهداری نمایند.

تبصره- در صورت انحلال یا تصفیه صرافی نیز نگهداری اسناد تا پنج سال پس از ختم عملیات انحلال یا تصفیه ضرورت دارد.

ماده ۱۳- سوابق و مدارک موضوع این بخش باید به گونه ای ضبط و نگهداری شود که در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی، اطلاعات درخواستی حداکثر ظرف مدت ۴ روز و مدارک و اسناد مورد درخواست نیز حداکثر ظرف مدت یک ماه به واحد اطلاعات مالی ارسال شود. مسئولیت جستجو و ارائه اسناد با صرافی است.

نحوه مراقبت از اشخاص

ماده ۱۴- کلیه صرافی ها مکلفند عملیات و معاملات اشخاصی را که اسامی آن ها از سوی واحد اطلاعات مالی به آن ها اعلام می شود، زیر نظر داشته و بر حسب دستورات صادره از سوی واحد اطلاعات مالی در خصوص آن ها اقدام نمایند.

دسترسی کارکنان به اسامی و مشخصات اشخاص

ماده ۱۵- کلیه صرافی ها مکلفند اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴ را در دسترس کارکنان ذی ربط خود که به ارائه خدمات به مشتریان می پردازند قرار دهند و با درج آن در نرم افزار خود، امکان صدور هشدارهای لازم را هنگام انجام معامله با این اشخاص فراهم آورند.

محرمانه بودن اطلاعات

ماده ۱۶- کلیه صرافی ها مکلفند اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴ را محرمانه تلقی نموده و آنها را تنها در اختیار کارکنان ذی ربط قرار دهند. در صورت افشا و هرگونه استفاده غیر مجاز از اطلاعات مذکور با متخلفین برابر قانون رفتار خواهد شد.

به روز رسانی

ماده ۱۷- کلیه صرافی ها مکلفند بلافاصله پس از دریافت اسامی و مشخصات اشخاص موضوع ماده ۱۴، نسبت به به روز رسانی فهرست قبلی اقدام نمایند به نحوی که فهرست این اشخاص، به همراه آخرین اصلاحات آن همواره در اختیار کارکنان ذی ربط قرار داشته باشد.

گزارش دهی موردی

ماده ۱۸- کلیه صرافی ها مکلفند در هر موردی که بر اساس ماده ۱۴ این دستورالعمل اقدام می نمایند، مراتب را فوراً به واحد اطلاعات مالی گزارش دهند.

آموزش کارکنان

ماده ۱۹- کلیه صرافی ها مکلفند قانون مبارزه با پولشویی، آیین نامه اجرایی آن و دستورالعمل های مربوط را به کارکنان خود آموزش دهند.

ماده ۲۰- کلیه صرافی ها مکلفند ترتیبات لازم برای شرکت کارکنان خود در دوره های آموزشی مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم که توسط بانک مرکزی یا دبیر خانه شورای عالی مبارزه با پولشویی برگزار می شود را فراهم نمایند.

این دستورالعمل در ۲۰ ماده و ۱۱ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

بسمه تعالی

دستورالعمل نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارائه خدمات پایه به

اشخاص سیاسی خارجی در موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر تکالیف مقرر در آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به ویژه ماده ۹ آن؛ دستورالعمل « نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارائه خدمات پایه به اشخاص سیاسی خارجی در موسسات اعتباری » به شرح زیر ابلاغ می شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می شود:

- ۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- موسسات اعتباری: بانکها (اعم از بانکهای ایرانی و شعب و نمایندگی بانکهای خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیربانکی، تعاونیهای اعتبار، صندوقهای قرض الحسنه.

تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی‌های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شوند.

۱-۳- شماره اختصاصی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت ۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات محترم وزیران، برای هر یک از اشخاص خارجی تعیین و اختصاص داده می‌شود.

۱-۴- قانون: قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)؛

۱-۵- آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۶- اشخاص حقیقی خارجی: افرادی هستند که تابعیت ایران را ندارند. دارای مدرک شناسایی کشور متبوعه (گذرنامه) معتبر بوده و دارای رواید و یا پروانه اقامت معتبر در ایران می‌باشند. در خصوص آوارگان خارجی دارای کارت هویت ویژه اتباع خارجی و یا کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره از سوی وزارت کشور ج.ا. و در مورد پناهندگان خارجی، دارندگان دفترچه پناهندگی معتبر صادره از سوی نیروی انتظامی ج.ا. می‌باشند.

۱-۷- اشخاص سیاسی خارجی

اشخاص حقیقی خارجی ای که حداقل دارای یکی از شرایط ذیل هستند:

۱-۷-۱- دارای سمت سیاسی رسمی در کشور خود بوده و یا به نیابت از کشور

خود، دارای سمتی دیپلماتیک در کشورهای دیگر هستند.

۱-۷-۲- بدون داشتن سمت رسمی در کشور خود، به عنوان یک شخص سیاسی

حزبی در آن کشور شناخته می‌شوند و در کشور خود یا خارج از آن، به فعالیت

سیاسی اشتغال دارند.

۱-۷-۳- در سازمان‌های بین‌المللی یا بین دولتی دارای سمت رسمی هستند.

۱-۸- اشخاص سیاسی خارجی ویژه: اشخاص سیاسی خارجی بند پیشین (بند ۱-۷) و یا دیگر اشخاص سیاسی خارجی وابسته به گروه‌های نظامی یا شبه نظامی و یا فرقه‌ای، مشروط بر آن که دارای حداقل یکی از شرایط ذیل باشند:

الف - مورد تعقیب اینترپل باشند.

ب- از نظر مقررات استرداد مجرمین تحت تعقیب باشند.

پ- از نظر شورای امنیت سازمان ملل مشمول تحریم باشند.

تبصره: مصادیق اشخاص سیاسی خارجی و اسامی اشخاص سیاسی خارجی ویژه

توسط بانک مرکزی به روزرسانی شده و به موسسات اعتباری ابلاغ می‌شود.

۱-۹- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می‌شود، اطلاق می‌گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر- تقسیم می‌شود.

۱-۹-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می‌شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی‌بخشد. ارائه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

○ حواله وجوه؛

○ انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛

○ خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله‌ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛

○ صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین‌بانکی (چک رمزار) و پرداخت چک؛

○ خرید و فروش گواهی سپرده (عام و خاص) و دیگر اوراق بهادار.

۱- ۹-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسه اعتباری می باشد و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

- افتتاح انواع حساب های بانکی؛
- اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- عملیات اعتبارات اسنادی؛
- صدور انواع ضمانتنامه های بانکی و ظهر نویسی؛
- خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آنها؛
- اجاره صندوق امانات؛
- صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

ماده ۲- موسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه خدمات پایه به ویژه خدمات بانکی

ذیل به اشخاص سیاسی خارجی، مقررات مذکور در این دستورالعمل را رعایت کند:

۱- افتتاح، انسداد(تمام یا بخشی از حساب) و بستن حساب سپرده قرض الحسنه جاری؛

۲- افتتاح، انسداد(تمام یا بخشی از حساب) و بستن حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز و حساب سپرده سرمایه گذاری مدت دار.

تبصره ۱- به موجب نامه شماره ۶۴۴/۱۴۹۶۹۷۷ مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۳ مدیر کل حقوقی بین المللی وزارت امور خارجه، معرفی افراد حقیقی و حقوقی نمایندگی های خارجی مقیم جمهوری اسلامی ایران برای انجام عملیات بانکی و دریافت خدمات پایه، مستلزم صدور نامه رسمی از سوی اداره کل تشریفات وزارت امور خارجه می باشد.

تبصره ۲- ارایه کلیه خدمات پایه به اشخاص سیاسی خارجی ویژه ممنوع است. در صورت ارایه خدمات پایه به این اشخاص قبل از ابلاغ این دستورالعمل، لازم است مراتب به قید تسریع به بانک مرکزی اعلام شود تا پس از انجام بررسی های معمول، نحوه اقدام به موسسه اعتباری اعلام شود.

تبصره ۳- ارایه خدمات پایه به سایر اشخاص سیاسی خارجی بلامانع است اما مراتب باید به قید تسریع به بانک مرکزی اعلام شود.

ماده ۳- در صورت انصراف شخص سیاسی خارجی از اخذ خدمات پایه و یا توقف ارایه این خدمات به وی (مثل انسدادحساب، تسویه تسهیلات و ...); لازم است مراتب به بانک مرکزی اعلام شود.

افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه جاری

ماده ۴ - افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه جاری برای اشخاص سیاسی خارجی، صرفاً در چارچوب مفاد دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری و به خصوص، شناسایی کامل آن ها امکان پذیر است.

ماده ۵- برای افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه جاری برای شخص سیاسی خارجی، موسسه اعتباری موظف است این موضوع را مورد بررسی قرار دهد که شخص متقاضی، جزو کدام دسته از اشخاص سیاسی خارجی مذکور در این دستورالعمل است. در این رابطه:

۱-۵ - افتتاح حساب جاری برای اشخاص سیاسی خارجی ویژه مطلقاً ممنوع است.

۲-۵ - اگر کشور موطن اصلی شخص سیاسی خارجی جزو کشورهای باشد که جرم های سازمان یافته و مرتبط با پولشویی در آن زیاد

است افتتاح حساب جاری برای این افراد منوط به اخذ اجازه از بانک مرکزی است.

۵-۳- در صورتی که پس از افتتاح حساب، اشخاص سیاسی خارجی صاحب حساب مشمول یکی از دو بند پیشین شوند (یکی از بند های (۵-۱) و یا (۵-۲)؛ لازم است مراتب به قید تسریع به بانک مرکزی اعلام شود تا پس از انجام بررسی های معمول، نحوه اقدام به موسسه اعتباری اعلام شود.

ماده ۶ - بانک موظف است به منظور حصول اطمینان از عدم مطابقت مشخصات متقاضی افتتاح حساب با مشخصات افرادی که افتتاح حساب جاری برای آنها مجاز نمی باشد (از جمله افرادی که بنا به دستور مرجع قضایی و یا به دلیل دارا بودن سابقه چک برگشتی در لیست سیاه قرار دارند)، کنترل های لازم را اعمال نماید.

ماده ۷ - پیش از افتتاح حساب جاری، بانک موظف است از طریق ساز و کارهای پیش بینی شده، نسبت به شناسایی تعداد حساب های جاری متقاضی در تمامی شبکه بانکی، اطلاعات لازم را کسب نماید. هم چنین به منظور شناسایی متقاضی ای که دارای حساب های جاری متعدد است و احتمال می رود برای افتتاح حساب جاری جدید فاقد صلاحیت لازم باشد، بانک باید فعالیت های کنترلی مناسب را در چارچوب " رهنمودهایی برای نظام مؤثر کنترل داخلی در مؤسسات اعتباری " موضوع بخشنامه شماره م/۱۱۷۲ مورخ ۱۳۸۶/۳/۳۱ بانک مرکزی طراحی و اعمال نماید.

افتتاح حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز و سپرده سرمایه گذاری مدت دار

ماده ۸ - هنگام افتتاح سپرده قرض الحسنه پس انداز و سپرده سرمایه گذاری مدت دار برای اشخاص سیاسی خارجی، بانک موظف است نسبت به شناسایی کامل وی - برابر ضوابط مذکور در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی

مؤسسات اعتباری - عمل نماید. برای افتتاح سپرده قرض الحسنه پس انداز و سپرده سرمایه گذاری مدت دار؛ اقامت دائم فرد متقاضی در کشور ایران ضرورت ندارد.

بستن و مسدود کردن حساب

ماده ۹ - در موارد ذیل، حساب‌های مذکور در این دستورالعمل بسته می‌شوند:

۹-۱ - درخواست متقاضی؛

۹-۲ - در صورت صدور حکم قضایی توسط محاکم ایرانی؛

۹-۳ - در صورت صدور حکم قضایی توسط محاکم خارجی پس از تأیید بانک مرکزی؛

۹-۴ - در صورت صدور دستور مراجع بین المللی پس از تأیید بانک مرکزی.

تبصره: مسدود کردن موجودی حساب‌های فوق فقط در صورت وجود شرایط مذکور در بندهای (۹-۲)، (۹-۳) و (۹-۴) امکان پذیر می‌باشد. موسسه اعتباری موظف است بستن و یا انسداد حساب اشخاص سیاسی خارجی را به همراه گزارش کاملی در این زمینه؛ به بانک مرکزی گزارش کند.

الزامات کلی:

ماده ۱۰ - کلیه مؤسسات اعتباری موظف هستند از رعایت مفاد این دستورالعمل در شعب خارج از کشور خود، اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۱۱ - مؤسسات اعتباری موظف هستند کلیه خدمات پایه ارائه شده به اشخاص سیاسی خارجی را به بانک مرکزی اطلاع دهند.

ماده ۱۲ - مؤسسه اعتباری باید علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل، مقررات مربوط به نحوه افتتاح، انسداد و بستن حساب جاری را که ناظر بر کلیه اشخاص حقیقی ایرانی و خارجی است؛ در مورد اشخاص سیاسی خارجی نیز رعایت کند.

این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۶ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

بسمه تعالی

دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری

هدف

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین‌نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران، آیین‌نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور موضوع تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ ه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران و مصوبات کارگروه ماده ۹ آن و نیز مدیریت انواع ریسک‌های بانکی به ویژه ریسک‌های عملیاتی، شهرت و تطبیق؛ «دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری» به شرح زیر ابلاغ می‌شود:

تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌شود:

۱-۱۸- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۱۹- قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲؛

۱-۲۰- آیین نامه: آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن؛

۱-۲۱- موسسات اعتباری: بانک ها (اعم از بانک های ایرانی و شعب و نمایندگی بانک های خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، موسسات اعتباری غیر بانکی، تعاونی های اعتبار، صندوق های قرض الحسنه، شرکت های لیزینگ، شرکت های سرمایه پذیر و سایر اشخاص حقوقی که به امر واسطه گری وجوه اقدام می نمایند.

تبصره: موسسات اعتباری فوق شامل شعب و نمایندگی های مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران نیز می شوند.

۱-۲۲- مدیریت ارشد: اعضاء هیات عامل/مدیر عامل و آن گروه از مدیران اجرایی و کارکنان ارشد موسسات اعتباری که مستقیماً زیر نظر هر یک از اعضای هیات عامل / مدیر عامل قرار داشته، مسئولیت اجرای استراتژی ها و سیاست های مصوب هیات مدیره/هیات امنای هیات عامل را حسب مورد بر عهده دارند.

۱-۲۳- ریسک عملیاتی: احتمال بروز زیان ناشی از نامناسب بودن و عدم کفایت فرآیندها و روش ها، افراد و سیستم های داخلی یا ناشی از رویدادهای خارج از موسسه اعتباری از جمله وقفه های عملیاتی، جرایم مشتریان، محصولات و عملکرد کاری، عملکرد استعدادی و ایمنی محیط کار.

۱-۲۴- ریسک شهرت: احتمال بروز زیان در اثر از دست دادن حسن شهرت به دلایلی از جمله وضعیت نامطلوب مالی، تنزل رتبه اعتباری و یا از دست دادن اعتماد عمومی.

۱-۲۵- تطبیق: سازگاری فعالیت موسسه اعتباری با قوانین، مقررات و استانداردهای ناظر بر فعالیت‌های آن موسسه.

۱-۲۶- ریسک تطبیق: احتمال شمول جریمه، مجازات‌های قانونی، تنبیهات نظارتی، مواجهه با زیان‌های حایز اهمیت و یا آسیب وارد شدن به حسن شهرت موسسات اعتباری، به دلیل عدم رعایت قوانین، مقررات و استانداردها است.

۱-۲۷- مشتری (ارباب رجوع):

○ شخص حقیقی یا حقوقی که در موسسه اعتباری دارای حساب بوده و یا به نفع او یا به نمایندگی از سوی او، حساب بانکی به نام وی افتتاح شود؛

○ هر شخص حقیقی یا حقوقی که طرف مقابل موسسه اعتباری (و یا ذینفع یا ذینفعان) در رابطه با دیگر خدمات بانکی و اعتباری است و از ناحیه وی ممکن است ریسک‌های مختلف به ویژه ریسک‌های شهرت و عملیاتی متوجه موسسه اعتباری شود.

مشتری به دو نوع مشتری گذری و دائمی - به شرح زیر - تقسیم می‌شود.

۱-۱- مشتری گذری: مشتری است که به منظور دریافت خدمات غیرپایه به موسسه اعتباری مراجعه کرده و ارائه خدمت به وی مستلزم تشکیل پرونده نمی‌باشد. ارتباط مشتری گذری با موسسه اعتباری فاقد ویژگی "استمرار" است. متقاضیان وصول وجه چک، حواله وجه و پرداخت قبوض از جمله مصادیق مشتریان گذری می‌باشند.

۱-۱-۲- مشتری دایمی: مشتری است که ارتباط وی با موسسه اعتباری، واجد ویژگی مهم استمرار است و به دلیل نوع و ماهیت خدمات موردنیاز، تشکیل پرونده جهت درج اطلاعات هویتی و دیگر اطلاعات مورد نیاز برای وی ضرورت دارد.

۱-۲۸- اشخاص حقیقی خارجی: افرادی هستند که تابعیت ایران را ندارند. دارای مدارک شناسایی کشور متبوعه «گذرنامه» معتبر بوده و دارای روادید و یا پروانه اقامت معتبر در ایران می باشند. درخصوص آوارگان خارجی دارای کارت هویت ویژه اتباع خارجی و یا کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره از سوی وزارت کشور ج.ا.ا و در مورد پناهندگان خارجی دارندگان دفترچه پناهندگی معتبر صادره از سوی نیروی انتظامی ج.ا.ا. می باشند.

۱-۲۹- اشخاص حقوقی خارجی:

این اشخاص عبارتند از:

الف) موسسات، شرکت ها و شعب فعال آن ها که در خارج از ایران به ثبت رسیده باشند.

تبصره: نمایندگی و شعب شرکت ها و موسسات خارجی که در اداره کل ثبت شرکت ها به ثبت رسیده باشند، جزو اشخاص حقوقی ایرانی محسوب می شوند.

ب) نمایندگی های سیاسی خارجی مقیم ایران شامل سفارت خانه ها و کنسولگری ها.

پ) دفاتر نمایندگی رسمی سازمان های بین المللی مستقر در کشور که مورد تایید وزارت امور خارجه باشند.

ت) دفاتر سازمان های مردم نهاد خارجی دارای مجوز فعالیت از وزارت کشور.

۱-۳۰- شناسایی مشتری: شناخت و تایید هویت مشتری با استفاده از منابع اطلاعاتی، مستندات و داده‌های مستقل، معتبر و قابل اتکا. شناسایی مشتری به دو گروه از اقدامات شامل «شناسایی اولیه» و «شناسایی کامل» تقسیم می‌شود:

۱-۱۳-۱- شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهار شده توسط مشتری با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

۱-۱۳-۲- شناسایی کامل: شناسایی دقیق مشتری به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در این دستورالعمل.

۱-۳۱- خدمات بانکی و اعتباری: به انواع خدماتی که توسط موسسه اعتباری به مشتری ارائه می‌شود، اطلاق می‌گردد. خدمات بانکی و اعتباری به دو نوع «خدمات غیر پایه» و «خدمات پایه» - به شرح زیر- تقسیم می‌شود.

۱-۱۴-۱- خدمات غیر پایه: به خدماتی اطلاق می‌شود که ارائه آن‌ها به مشتری، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات به وی نیست و یا به ارتباط مشتری با موسسه اعتباری استمرار نمی‌بخشد. ارائه این خدمات به مشتری، فقط مستلزم شناسایی اولیه وی توسط موسسه اعتباری و به شرح مذکور در این دستورالعمل است. موارد ذیل از جمله مصادیق خدمات غیر پایه است:

- حواله وجوه؛
- انجام هرگونه دریافت و پرداخت؛
- خرید و فروش ارز اعم از نقدی، حواله ای، چک مسافرتی ارزی و موارد مشابه؛
- صدور انواع چک‌های بانکی و چک‌های بین بانکی (چک رمزدار) و پرداخت چک.

۱-۱۴-۲- خدمات پایه: خدمات بانکی و اعتباری که طبق مقررات، پیش نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط موسسات اعتباری می باشد و ارائه آن به مشتری موجب می شود تا وی برای اخذ خدمات مکرر و متمادی به موسسه اعتباری مراجعه کند. موارد ذیل از جمله مصادیق این نوع خدمات می باشد:

- افتتاح انواع حساب‌های بانکی؛
- اعطای تسهیلات و عملیات لیزینگ؛
- عملیات اعتبارات اسنادی؛
- صدور انواع ضمانتنامه‌های بانکی و ظهر نویسی؛
- خرید دین، وصول یا تنزیل اسناد تجاری و بانکی (از جمله بروات، چک و سفته) و ظهرنویسی آن‌ها؛
- اجاره صندوق امانات؛
- صدور انواع کارت دریافت و پرداخت.

۱-۳۲- شماره اختصاصی: شماره ای منحصر به فرد که برای هر یک از اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی تعیین و اختصاص داده می شود که به صورت رمزینه (بارکد) روی مدارک شناسایی معتبر درج می گردد.

۱-۳۳- واحد اطلاعات مالی: واحدی ملی، متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارش های معاملات مشکوک به مراجع ذی ربط را به عهده دارد (به شرح مذکور در ماده ۳۸ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی).

۱-۳۴- سقف مقرر: به شرح مندرج در بند ز ماده ۱ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی؛

۱-۳۵- شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱-۳۶- دبیرخانه: دبیر خانه شورای عالی مبارزه با پولشویی؛

۱-۳۷- پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی: مرجع تعیین شماره اختصاصی برای

اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران موضوع

آیین نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ ه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران.

۱-۳۸- سامانه احراز هویت اشخاص (ساها): سامانه مستقر در وزارت امور

اقتصادی و دارایی است که از طریق ارتباط با سازمان های ذی

ربط (سازمان ثبت احوال کشور، پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی،

سازمان ثبت اسناد کشور، شرکت پست و سازمان امور مالیاتی)، پاسخ به

استعلام مؤسسات اعتباری در مورد احراز هویت اشخاص مختلف و نشانی

آن ها را تسهیل می نماید.

۱-۳۹- مدارک شناسایی معتبر:

۱-۲۲-۱- اشخاص حقیقی خارجی:

• گذرنامه معتبر: گذرنامه ای است که تاریخ انقضاء آن تمام نشده باشد و

دارای اجازه اقامت معتبر باشد.

تبصره ۱: اجازه اقامت معتبر عبارت است از :

۱- پروانه اقامت معتبر صادره توسط نیروی انتظامی، درج شده در گذرنامه؛

۲- روادید دارای تاریخ اعتبار صادره توسط وزارت امور خارجه، درج شده در

گذرنامه؛

۳- گذرنامه اتباع کشورهای لغو روادید با ایران، دارای مهر ورود به کشور و

حداکثر یک ماه از تاریخ ورود؛

۴- گذرنامه اتباع خارجی دارای مجوز تمدید روادید، صادره توسط نیروی

انتظامی.

تبصره ۲: روادید و یا اجازه اقامت در ایران درج شده در گذرنامه های خدمت و

سیاسی توسط وزارت امور خارجه صادر می گردد.

- دفترچه پناهندگی معتبر صادره توسط نیروی انتظامی؛
 - کارت هویت معتبر صادره توسط وزارت کشور؛
 - کارت خروجی مدت دار (آمایش) معتبر صادره توسط وزارت کشور.
- تبصره ۳: اعتبار دفترچه های پناهندگی، کارت های هویت و آمایشی منوط به عدم انقضای تاریخ آن می باشد.
- ۱-۲۲-۲- اشخاص حقوقی خارجی:
- معرفی نامه وزارت امور خارجه در خصوص نمایندگی سیاسی کشورها و سازمان های بین المللی؛
 - معرفی نامه وزارت کشور در خصوص سازمان های مردم نهاد خارجی؛
 - مدارک ثبت سایر اشخاص حقوقی خارجی در خارج از ایران که در آن محل ثبت، تاریخ ثبت، شماره ثبت و موضوع فعالیت شخص حقوقی قید شده باشد.
- ۱-۴۰- مشخصات هویتی:
- ۱-۲۳-۱- اشخاص حقیقی: شامل نام، نام خانوادگی، نام پدر یا مادر، تاریخ تولد، کشور محل تولد، شماره مدرک شناسایی، نوع مدرک شناسایی، تابعیت، جنسیت، شماره اختصاصی.
- تبصره: درخصوص اتباع خارجی عرب تبار، نام جد نیز از مشخصات هویتی محسوب می گردد و نیازی به اخذ نام خانوادگی نمی باشد.
- ۱-۲۳-۲- اشخاص حقوقی: نام، تابعیت، موضوع فعالیت، نوع فعالیت، شماره ثبت، محل ثبت، تاریخ ثبت، شماره اختصاصی.
- تبصره: این دستورالعمل، مشتمل بر حداقل اطلاعات لازم درخصوص نحوه شناسایی مدارک معتبر اشخاص خارجی است. بانک مرکزی در مواقع مقتضی اقدام به تهیه و ابلاغ راهنمای شناسایی مدارک معتبر می نماید.

همچنین به دلیل پیچیدگی در تشخیص معتبر و مجاز بودن اسناد ارائه شده توسط مشتریان حقیقی و حقوقی خارجی، لازم است کارکنان شعب موسسه اعتباری موضوع را حسب مورد و از طریق اتصال به ساها استعلام نمایند.

تبصره: با توجه به اینکه عملیات تطبیق مدارک و اسناد مشتریان گذری خارجی در محل شعبه موسسه اعتباری انجام می شود لازم است موسسه اعتباری در هر یک از شعب، از کارکنانی با تجربه کافی در این زمینه استفاده نماید.

ماده ۲- موسسه اعتباری موظف است برای تحقق اهداف این دستورالعمل، سیاست‌ها و رویه‌های شفافیت را - در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه - تدوین نموده؛ آن‌ها را سالیانه مورد بازنگری قرار دهد. این سیاست‌ها و رویه‌ها می‌بایست موارد زیر را در برگیرند:

- ❖ سیاست پذیرش مشتری؛
- ❖ رویه‌های شناسایی مشتری؛
- ❖ نظارت مستمر بر حساب‌ها؛
- ❖ مدیریت ریسک.

سیاست پذیرش مشتری

ماده ۳- موسسه اعتباری موظف است برای پذیرش مشتری، معیارهای مشخص و شفاف داشته باشد. در این معیارها می‌بایست موارد ذیل مورد توجه قرار گیرند:

۳-۱- گشایش هر نوع حساب منوط به شناسایی کامل مشتری براساس مدارک و اوراق هویتی، مجوز اقامت و فعالیت معتبر در ایران و ضوابط مذکور در این دستورالعمل است.

۲-۳- مؤسسه اعتباری موظف است هویت و مشخصات ابراز شده از سوی مشتری و نماینده (ولی، وصی، قیم، وکیل ایرانی و یا خارجی) وی را از طریق تطبیق با مدارک معتبر شناسایی و برابر ضوابط مذکور در این دستورالعمل احراز نماید.

۳-۳- مؤسسه اعتباری باید قبل از افتتاح حساب، کنترل های لازم را اعمال کند تا اطمینان یابد مشخصات متقاضی افتتاح حساب با مشخصات اشخاصی خارجی که افتتاح حساب برای آن مجاز نیست، انطباق نداشته باشد.

۴-۳- مؤسسه اعتباری می بایست از افتتاح حساب برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی که مدارک معتبری را برای حضور در ایران ارائه نمی نمایند، خودداری نماید. ۳-۵- واحد مبارزه با پولشویی مؤسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریان خارجی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده اند به واحد اطلاعات مالی گزارش نماید.

ماده ۴- مؤسسه اعتباری موظف است در خصوص اتباع خارجی دارنده دفترچه پناهندگی صادره توسط نیروی انتظامی، کارت ویژه اتباع خارجی و کارت خروجی مدت دار (آمایش) صادره توسط وزارت کشور پس از شناسایی اولیه و یا کامل، فقط خدمات بانکی افتتاح حساب قرض الحسنه پس انداز، سپرده سرمایه گذاری و انجام عملیات وصول چک را ارائه نماید.

تبصره: ارائه هرگونه کارت الکترونیکی و نیز ارائه مجوز هرگونه خدمات الکترونیک به اشخاص فوق ممنوع می باشد.

ماده ۵- ارائه کلیه خدمات بانکی به اتباع خارجی دارای گذرنامه و پروانه اقامت معتبر بلامانع می باشد.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری موظف است در اسرع وقت نسبت به اجرای مفاد ماده ۱۵ آیین نامه مبنی بر شناسایی مشتریان قبلی، اقدامات لازم را به عمل آورد.

تبصره ۱- آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آن‌ها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری موظف است موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نماید.

تبصره ۲- آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آن‌ها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۷- در صورتی که موسسه اعتباری به دلایلی همچون عدم همکاری مشتری نتواند اطلاعات لازم را برای شناسایی وی به دست آورد و یا مشتری اقدام به ارائه اطلاعات غیرواقعی نماید، موسسه اعتباری باید پس از توضیح مراتب به مشتری، از ارائه خدمات به وی خودداری نماید.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است مشخصات مشتریانی را که مبادرت به اعلام اطلاعات غیر واقعی نموده‌اند، به واحد اطلاعات مالی گزارش کند.

رویه‌های شناسایی مشتری

شناسایی مشتری حقیقی و یا حقوقی خارجی برحسب نوع ارائه خدمات بانکی به آن‌ها، به دو نوع شناسایی اولیه و کامل تقسیم می‌شود. موسسه اعتباری باید هنگام ارائه خدمات بانکی به مشتریان خارجی؛ علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل؛ مواد مرتبط در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری را نیز رعایت نماید. بنابراین مؤسسه اعتباری موظف است هنگام ارائه تمامی خدمات بانکی و اعتباری (اعم از خدمات پایه و غیر پایه) به مشتری خارجی اعم از مشتریان گذری و دائمی و انجام هرگونه عملیات پولی و مالی (حتی کمتر از سقف مقرر) از

جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت حواله وجه، صدور چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضاء سفته، بروات و اعتبارات اسنادی نسبت به شناسایی مشتری خارجی به شرح مندرج در این دستورالعمل اقدام کرده و اطلاعات آن را در سیستم اطلاعاتی خود ثبت نماید.

تبصره: پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر نیازی به شناسایی مشتری ندارد.

شناسایی اولیه اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)

ماده ۹- به منظور شناسایی اولیه مشتری در هنگام ارائه خدمات غیرپایه، موسسه اعتباری موظف است مشخصات هویتی مشتری و نماینده (ولی، وصی، قیم، وکیل ایرانی و یا خارجی) وی را اخذ و پس از تطبیق با اصل مدارک هویتی معتبر، ثبت نماید.

تبصره: در خصوص اشخاص حقوقی، شناسایی نماینده یا وکیل الزامی است.

شناسایی کامل اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)

در ارایه خدمات پایه به اشخاص خارجی (حقیقی، حقوقی)، موسسه اعتباری باید علاوه بر شناسایی اولیه مشتری، اقدام به شناسایی کامل آن ها به شرح ذیل نیز نماید:

شناسایی کامل اشخاص حقیقی خارجی

ماده ۱۰- به منظور شناسایی کامل اشخاص حقیقی خارجی، متصدیان مربوط در موسسه اعتباری باید ابتدا فرم شماره ۱ پیوست این دستورالعمل را تکمیل نموده و همراه اسکن یا کپی مدارک شناسایی معتبر اشخاص حقیقی خارجی، به واحد مبارزه با پولشویی آن موسسه ارسال نمایند. واحد مزبور موظف است از طریق سامانه ساها نسبت به اخذ شماره اختصاصی اشخاص خارجی اقدام نموده و در صورت وجود شماره مزبور؛ نسبت به کنترل صحت آن اقدام کرده و پس از آن، دستور افتتاح حساب را به شعبه متقاضی ارسال نماید. همزمان مدارک معتبر و فرم تکمیل شده از طریق سامانه ارتباطی واحد اطلاعات مالی به آن واحد ارسال می شود. واحد اطلاعات مالی پس از انجام تحقیقات لازم از طریق پایگاه های ذی ربط که حداکثر سه روز کاری به طول خواهد انجامید، مجوز فعالیت حساب را به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری اعلام خواهد نمود. قبل از صدور مجوز فعالیت، موسسه اعتباری صرفاً حق دریافت وجه از صاحب حساب را دارد و ارائه سایر خدمات بانکی منوط به صدور مجوز است. در صورت عدم صدور مجوز فعالیت از سوی واحد اطلاعات مالی، لازم است موسسه اعتباری برابر دستور صادره از سوی آن واحد اقدام نماید.

شناسایی کامل اشخاص حقوقی خارجی

ماده ۱۱- برای شناسایی کامل اشخاص حقوقی خارجی، لازم است ابتدا فرم شماره ۲ پیوست تکمیل شده و همراه اسکن یا کپی مدارک شناسایی معتبر اشخاص حقوقی خارجی به واحد مبارزه با پولشویی هر موسسه ارسال شود. واحد مزبور موظف است از طریق سامانه ساها، شماره اختصاصی اشخاص خارجی را اخذ کرده و در صورت وجود شماره مزبور، نسبت به کنترل صحت آن اقدام نماید و سپس

دستور افتتاح حساب را به شعبه متقاضی ارسال نماید. همزمان مدارک معتبر و فرم تکمیل شده از طریق سامانه ارتباطی واحد اطلاعات مالی به آن واحد ارسال می شود. واحد اطلاعات مالی پس از انجام تحقیقات لازم از طریق پایگاه های ذیربط که حداکثر سه روز کاری به طول خواهد انجامید، مجوز فعالیت حساب را به واحد مبارزه با پولشویی موسسه اعتباری اعلام خواهد نمود. قبل از صدور مجوز فعالیت، موسسه اعتباری صرفاً حق واریز وجه به حساب را دارد و ارائه سایر خدمات بانکی منوط به صدور مجوز است. در صورت عدم موافقت واحد اطلاعات مالی لازم است موسسه اعتباری برابر دستور صادره از سوی آن واحد اقدام نماید.

تبصره: در مورد شرکت های خارجی، شعب و دفاتر نمایندگی شرکت های خارجی در ایران و همچنین سازمان های مردم نهاد خارجی لازم است علاوه بر شناسایی کامل اشخاص حقیقی صاحب امضاء حساب، مسئولین خارجی مقیم و دارای تردد به ایران (به شرح مندرج در مورد اشخاص حقیقی) و نیز مشخصات اعضای هیأت مدیره و مدیران ارشد ارکان مشابه هر یک از آن ها در خارج از کشور (به شرح مندرج در مورد اشخاص حقیقی به جز شماره پروانه اقامت و رواید و نشانی)، مشخصات شرکت مادر آن ها در خارج از کشور - براساس مفاد فرم های شماره یک و دو - اخذ شود.

ماده ۱۲ - در شناسایی کامل مشتریان خارجی (حقیقی، حقوقی)، موسسه اعتباری باید تمامی اطلاعاتی را که در شناسایی کامل مشتریان ایرانی (حقیقی، حقوقی) از آن ها اخذ می نماید، از مشتریان خارجی نیز مطالبه کرده (حسب مورد) و پس از مستند سازی آن ها، در سوابق آن ها نگهداری نمایند.

نظارت مستمر بر حساب ها

ماده ۱۳ - شعب افتتاح کننده حساب برای اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی موظف هستند خلاصه اطلاعات گردش حساب مشتریان خارجی را هر سه ماه یکبار از طریق سامانه الکترونیکی در اختیار واحد مبارزه با پولشویی مؤسسه اعتباری قرار دهند تا علاوه بر اعمال نظارت های مندرج در این دستورالعمل، متناسب با شرایط و وضعیت حضور و فعالیت قانونی و غیرقانونی اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در ایران، نظارت های لازم صورت گرفته و در صورت تغییر شرایط مذکور، اطلاع رسانی لازم به شعب مربوط انجام پذیرد.

مدیریت ریسک

ماده ۱۴ - هیات مدیره، مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن در مؤسسه اعتباری می بایست از وجود برنامه های موثر شناسایی مشتریان خارجی و پیاده سازی آن ها از طریق ایجاد رویه های مناسب اطمینان حاصل کند. این برنامه ها باید امکان نظارت موثر مدیریت بر سیستم ها، کنترل ها، تفکیک وظایف و آموزش کارکنان را فراهم آورند. مسئولیت نهایی تصمیمات اخذ شده در این خصوص بر عهده هیات مدیره یا ارکان معادل آن در مؤسسه اعتباری است.

ماده ۱۵ - مسئولیت اجرای سیاست ها و رویه های هیات مدیره و مدیریت ارشد و یا رده سازمانی معادل آن ها در مؤسسه اعتباری (در خصوص شناسایی مشتریان خارجی و ایجاد سامانه های اطلاعاتی مربوط) بر عهده واحد مبارزه با پولشویی آن مؤسسه است. واحد مذکور باید اجرای سیاست ها و رویه های شناسایی مشتریان خارجی را در شعب و تمامی سطوح مؤسسه اعتباری مورد بررسی قرار داده، هر

گونه انحراف را به همراه پیشنهادهای اصلاحی به هیات مدیره و مدیریت ارشد
موسسه اعتباری گزارش کند.

ماده ۱۶- موسسه اعتباری می بایست در مورد شیوه شناسایی مشتریان خارجی،
برنامه‌هایی آموزشی برای کارکنان خود تدارک ببیند. برنامه‌های آموزشی باید به
گونه‌ای طراحی شوند که کارکنان به شناخت کافی و منطقی نسبت به ضرورت،
اهمیت و نحوه اجرای سیاست‌ها و رویه‌های شناسایی مشتریان دست یابند.
برنامه‌های مذکور باید به طور مستمر (به خصوص در مورد کارکنان جدید) ادامه
یابد تا اطمینان حاصل شود کارکنان ذی ربط آموزش‌های لازم را در این خصوص
دیده اند. موسسه اعتباری موظف است سوابق آموزشی مربوط را در پرونده
کارکنانی که آموزش دیده‌اند، درج نماید.

ماده ۱۷- موسسه اعتباری موظف است هر شش ماه یکبار، اطلاعات مربوط به
فعال بودن مشتری را مورد ارزیابی مجدد قرار دهد. همچنین بنا به درخواست
مشتری و یا در صورت ایجاد تغییر عمده در وضعیت مشتری، موسسه اعتباری
موظف است مشتری را به طور مجدد مورد شناسایی کامل قرار دهد.

نگهداری سوابق مشتریان و معاملات آنها

ماده ۱۸- هیات مدیره موسسه اعتباری می بایست اطمینان حاصل کند که برای
نگهداری و پردازش مناسب اطلاعات، تدابیر لازم اندیشیده شده و سیستم‌های
توانمند در موسسه استقرار یافته‌اند به گونه‌ای که در مواقع ضروری، سیستم‌های
مذکور بتوانند اطلاعات مورد نظر مراجع ذی‌ربط را حداکثر ظرف مدت ۱ روز کاری،
با سهولت و در چارچوب قوانین و مقررات مربوط؛ در اختیار آنها قرار دهد.

ماده ۱۹- شیوه نگهداری اسناد و مدارک در موسسات اعتباری برابر آیین‌نامه مدت
و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها مصوب یکپهزار و یکصد و

چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۸۹/۸۰۲۲۳ مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۵ بانک مرکزی و اصلاحات پس از آن) است.

در سوابقی که از تراکنش‌های مالی حفظ می‌شود، باید نوع تراکنش، مبلغ و نوع ارز، تاریخ انجام تراکنش و طرفین تراکنش، شماره حساب‌هایی که تراکنش از طریق آن‌ها انجام شده است و مشخصات صاحب/صاحبان حساب درج شوند.

سایر مواد

ماده ۲۰- رعایت سایر موارد ذکر شده در دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی مؤسسات اعتباری در خصوص اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی نیز الزامی است.

گستره شمول دستورالعمل

ماده ۲۱- این دستورالعمل علاوه بر مؤسسات اعتباری، برای تمامی شعب و نمایندگی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خارجی در کشور، مؤسسات اعتباری واقع در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی، نیز لازم‌الاجرا می‌باشد.

زمان اجرا

ماده ۲۲- زمان اجرای این دستورالعمل یک ماه پس از ابلاغ آن از سوی بانک مرکزی است. در مدت مذکور مؤسسات اعتباری موظفند ضمن اطلاع رسانی به مشتریان، امکانات و تسهیلات لازم برای اجرای این دستورالعمل را به گونه‌ای فراهم نمایند که اجرای آن، حتی الامکان موجب اختلال در امور مشتریان نشود. این دستورالعمل در ۲۲ ماده و ۱۴ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید.